

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' ויצא ט' כסלו תש"ע

החברותא גטאון פנימי לחברים גליון מס 368

פנינים יקרים

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב וְגו' (כ"ח, י) פרש"י שיציאת הצדיק מן המקום עושה רושם, כלומר שמשאיר רושם של קדושה במקום שהיה שם (אמר המעתיק: מוה"ר הרא"ש זיע"א היה רגיל לומר שבמקומות ההתבודדות שיוצאים בקביעות משאירים השראה של קדושה ועי"כ נדחים כל מרעין בישין, ואכן ראינו שבמשך הזמן נבנו בתי מדרשות וישיבות במקומות בהם היינו יוצאים בעבר).

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וְגו' (כ"ח, י) ברש"י: שיציאת צדיק מן המקום עושה רושם, יש לרמוז בזה על הנסיעות שהצדיקים נוסעים בעולם, יציאת צדיק - היציאה של הצדיק מה שיוצא הצדיק ממקומו, הוא "מן המקום" היינו שזהו מרצון הבו"ת שהוא מקומו של עולם ומה עושה הצדיק בנסיעתו וביציאתו? ומה הוא מתקן? עושה רושם! 'רושם' נומריקון בשוב רשע מדרכו וחיה (יחזקאל לז) זאת היא מה שהצדיק עושה ומתקן ביציאתו ובנסיעותיו.

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה (כ"ח, י) שמעתי ממורי כשרוצין ליפרע העונש למי שהוא ראוי לעונש אזי נוסלין ממנו מדרגת הבטחון, ע"כ ראוי להתפלל לפניו יתברך שיתחזק בבטחון בו וכו', ודברי פי חכם, חן. (תולדות יעקב יוסף)

וַיֵּשְׁכֶּב בַּמָּקוֹם הַהוּא וכו' (כ"ח, יא) ... כאן נגלה לו השי"ת והבטיחו שיהיה עמו גם בעת גלותו והוא אמר אכן יש ה' במקום הזה אף כימי ירידה וזה סימן לבניו. ועי"ז בקש לחם לאכול ובגד ללבוש שלא יזיק עניני גשמיות לעבודת השם וכו'.

וְהָיָה סוּלָם מוֹצֵב אֶרְצָה וְרֹאשׁוֹ מִגִּיעַ הַשְּׁמִימָה (כ"ח, יב) "סולם" גמטריה "ממון" אף שמוצב ארצה - ארציות אבל ראשו מגיע השמימה כי ע"י עשיית צדקה וחסד יכול להגיע השמימה.

אִם יִהְיֶה אֱלֹקִים עִמָּדִי וְגו' (כ"ח, כ) שביקש שידע שהכל מהשי"ת אפילו היסורים שיבואו עליו כי כן אמר אא"ל בשם זקנינו החדושי הרי"ם ז"ל על עמו אנכי בצרה שע"י שאדם יודע שהכל מהקב"ה ומקבל עליו היסורים באהבה עי"ז נמתק הדינין, וזהו אחלצהו ואכבדהו, ועי"ז ביקש יעקב אם יהיה אלקים עמדי ואח"כ הובטח לו זאת דכתיב שוב אל ארץ אבותיך וכו' ואהיה עמך...

וַיֹּאמֶר אַעֲבֹדְךָ שֶׁבַע שָׁנִים בְּרַחֵל בְּתָךְ הַקְּטָנָה (כ"ט, יח) פי' לתקן המדות שהם 'שבע' 'ברחל' בתך הקטנה' שיישיג היראה כראוי... כי היראה העיקרית מלבשת ענוה. וכן נמי רחל מסרה סימנים ללאה, כי הענוה למי שאינו מתנהג ביראתו יתברך, אינה ענוה, כי אם בשביל גאווה, להחזיק אותו עניו.

וַיֵּשָׂא יַעֲקֹב רָגְלָיו (כ"ט, א) הם בחינות התחתונות שעל ידי קטנות (מוסבר בספר נתיב מצוותיך שהכוונה שידע כאמת שהוא שפל מכל השפלים וכו') הצדיקים מעלים את הניצוצות הנתונות בשפלות במקום אחר.

וְהָיָה כָּכָל יַחַם הַצֵּאֵן הַמִּקְשָׁרוֹת (ל, מ"א) על ידי התקשרות לצדיקי אמת באים עי"ז להתחממות הלב להבורא יתב"ש.

וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים וְגו' - ויצו אותם לאמר וגו' כה אמר עבדך וגו' (ל"ב, ד-ה) הנה מובא בספח"ק בשם הבעש"ט דכל אחד מ ישראל צריך לתקן ג' בחינות: הכנעה, הבדלה, המתקה. 'הכנעה' שלא ילך אחר שרירות לבו והעיקר בזה הוא מדת השפלות שיהא לבו נשבר בקרבו ואין מקום לתאוה שתחול, אח"ז הגם כי הכניע את לבו צריך לבא לבחינת 'הבדלה' להבדיל הרע מן הטוב, אח"ז הוא בחינת 'המתקה' שבכל דבר ימצא בזה דרך לעבודת השי"ת. וזהו כה תאמרן לאדוני לעשיו הוא נגד הכנעה ויהי לי שור וחמור נגד ההבדלה, ואשלחה להגיד לאדני למצא חן בעיניך נגד בחינת ההמתקה...

וַיֵּרָא יַעֲקֹב מֵאֵד (ל"ב, ח) יש לפרש וירא יעקב מפני בחינת "מאד", על דרך שאמחו"ל (אבות ד, ד) מאד מאד הוי שפל רוח.

האשק שיחת הרא"ש זיע"א פר' תרצה תשל"ה (פר זכור) הובא לזכרון ע"י א.א.

אם תרח לא היה כזה איך אברהם היה? אכן, ההבדל כולו הוא נשימה, ובעצם פחות מנשימה. כי בשעה שאדם נכנס בדרכי האמונה הוא מכיר ויודע שהוא בעצם רע, גם הצדיק נופל. אם הוא לא נופל מיליארדי פעמים הוא לא נקרא צדיק. צדיק הוא זה שמבין את השני. אך זה שמתפלל ומתנוענע חזק ויודע ללמוד ועושה חסדים גדולים זה שום דבר, זה אמנם דבר גדול מאד, "והגית בו יומם ולילה", אבל לפני הרבש"ע, וכלפי התפקיד שלו להגיע למציאות של "למעני למעני אעשה", זה שום דבר. לכל אחד יש את הדרך שלו איך שיגיע לבחינה הזו, כמו שמשה רבינו הגיע לבחינה של "למעני אעשה", וכן דוד המלך ורבי עקיבא כולם הגיעו לבחינה הזו, כך גם אנו צריכים להגיע לבחינה הזו. כי כשם שאין רועה בלא צאן כך אין צאן בלא רועה, ואנו מוכרחים את הרועה, את הבחינה של הרועה, ולכן כל אחד מוכרח להיות בבחינה של הרועה, הגדול לפי גדלו והקטן לפי קטנו. ומכיון שאנו לא הגענו לבחינה הזו לכן אנו נמצאים בגלות.

ואיך יגיע לזה, ע"י שיכיר את מציאות הרע שלו. בשעה שאדם משיג שהוא בנסיון, כשהוא נכנס בתוך הרע, הוא מכיר שהוא יסוד הרע, שזהו יסוד האנוש באותה בחינה כמו שבלעם עושה רע באותה בחינה עומד משה רבינו, כי באם לא יטען הרשע: לצדיק נתת בחינה אחרת ומה אתה רוצה ממני. ולכן הצדיקים נדמה להם היצה"ר כהר, ולרשע נדמה כחוט השערה. בגלל שהצדיק הוא ג"כ רשע, היות שכל רגע הוא חי ברשעות שלו, ביסוד שלו שהוא רע, כמו שנאמר "תקות אנוש רמה" - יסוד האנוש הוא רע. והצדיק שחי את היסוד

ולמה הקדושה מתלבשת ביצה"ר, כי באמצעותו מגיע האדם להכרת עצמו ומזה להכרת הבורא. כי כנגד הטוב מוכרח שיהיה רע, והיות שהרבש"ע הוא טוב מוכרח שהרע הם בני האדם הברואים שלו, שם הוא המקום של הרע ומציאות הרע. ומציאות הרע הזה מביא לגילוי אלוקות, כי "מבשרי אחזה אלוקה", "מבשרי" - מן הרע שלי והגשמיות שלי, "אחזה אלוקה", מזה הוא רואה שיש אלוקה. הוא לא רואה, הוא מאמין. מתוך שרואה שהוא מציאות רע ולא יתכן שהוא יהיה מציאות טוב, ואם כן איך מגיע אליו שהוא יהיה טוב, איך הוא עשה חסד שאינו לפי הטבע שלו, שהרי הוא יסוד הרע, "רק רע כל היום", "כי יצר לב האדם רע מנעוריו" - משנער ממעי אמו, ואיך מגיע אליו טוב. ואז "מבשרי", כשאני קולט ומרגיש את מציאות הרע שלי, "אחזה אלוקה". רק שהאדם לא מרגיש בעצמו רע, הוא רואה בעצמו רק את הטוב. כי בזמן שהרע פועל האדם לא נמצא. הוא מיואש. המוח כבר לא במקום. חצי ראש קרוע וחצי שבור והיתר שרוף לגמרי. אבל כשהוא מכיר וחש את הרע שלו, הוא מגיע אל ההבנה: מהרע הזה איך יוצא טוב, והוא חי עם אמונה. כי "מבשרי" - אחזה אלוקה". זה נקרא אמונה.

למה משה רבינו לא נפל ובלעם כן נפל? למה מרדכי הצדיק לא נפל והמן הרשע כן? אפשר להבין שהוא התחזק והוא לא, אך עדיין השאלה קיימת, למה בנשימה הזו הוא התחזק והוא לא? למה מרדכי הצדיק התחזק והמן לא? הרי לשניהם יש את אותם כוחות, וכי המן נולד ממין אמא אחרת ומרדכי הצדיק ממין אמא אחרת? והרי אברהם אבינו יצא מתרח, ו"אחד היה אברהם", איך הוא הצליח?

וגלגולים, והוא נפל, הוא לא יכל, (ולא שהוא לא יכל, לא שייך בכלל להיות יכול, הכל הוא רק רחמים, כגמול עלי אמו), רק המציאות שלו שהוא לא נהיה בבחינה של משה רבינו. אבל הוא השיג את המתיקות של התענוג של כגמול עלי אמו שמשה רבינו השיג. גם משה רבינו חי בטבע, "מבשרי אחזה אלוקה", הוא לא יכל להשאר מחוץ לטבע כי אז הוא יגיע לבחינה של "בחנני ונסני". הוא צריך להשאר תמיד בטבע ולהיות "כגמול עלי אמו", "בהמות הייתי עמך". למה משה רבינו השיג את התענוג של "כגמול עלי אמו" ובלעם לא השיג את זה רק את הסיפוק של התאוות, של הטבע? כי משה רבינו פחד כל הזמן.

כאשר הרבש"ע ברא את העולם, צמצם את עצמו עד שברא את בחינת אנוש. וברא אותו כדוגמת הבהמה שכל פעולתה היא ע"י האדם שמנהיג אותה, כך הוא נותן לאדם את החיות והוא מנהיג אותו לפי הבהמיות שלו. ההבדל היחיד בין האדם לבהמה הוא השכל. גם כאשר האדם מנהיג את הבהמה וחורש בה, שניהם עושים את אותה פעולה ושניהם חורשים כאחד, זה בשכלו וזו בכחה, רק היות שלאדם אין כח לסחוב בגופו הבהמה סוחבת את המחרשה. אכן לאמיתו של דבר שניהם שווים, ושניהם ביחד עושים את אותה פעולה. ההבדל ביניהם הוא רק שלאדם יש שכל והשכל שלו מנהיג אותו, זה הכח שלו, והשכל שלו פועל את פעולותיו באמצעות הכח של הבהמה. ללא הכח של הבהמה השכל אינו יכול לעשות מאומה. וכשם שמכח שיש לבהמה חוש לעשות כפי שהבעלים מנהיג אותה, "וחמור אבוס בעליו", והבע"ב חורש עם השכל שלו בדיוק כמו שהיא חורשת עם החוש שלה, רק הוא חורש עם השכל ולכן הוא לא סוחב קשה והבהמה חורשת בגופה ומתאמצת קשה. אמנם

שלו הוא תמיד רע. והאדם שעומד בהכרה הזו הוא בבחינת הרועה. ולמרות שבשעה שהוא עומד בהכרה הזו יש עליו את הקטרוגים הכי גדולים, בכדי שלא יאבד את ההכרה הזו, אך אחרי שפעם אחת עבר את המסלול הזה, את המעבר הזה, הוא נקרא משה רבינו בבחינה אחת. אך לעבור את המעבר הזה זה קשה מאד.

ובשעת מעשה, בשעה שהוא עובר את המעבר הזה, לפני המעשה יש את המחשבה - סוף מעשה במחשבה תחילה, ואז הוא יכול ליפול במחשבה מיליארדי פעמים, אפילו הצדיק אמת. דוד המלך הגיע למדריגה הגבוהה ביותר שאנוש יכול להשיג, שזוהי תכלית הבריאה של הקדושה שיהיה מפורסם "מבשרי אחזה אלוקה", ומרום המדריגה נפל לדרגה הנמוכה ביותר, ל"מבטן שאול שועתי", והוא חזר בחזרה לבטן אמו, לחטא הראשון "בחטא יחמתיני אמי" ונכשל במעשה בת שבע. כל זה מראה לאדם שתמיד הוא נמצא בהתחלה, בכל רגע עליו להתחיל, אפילו הוא גדול כדוד המלך ומשה רבינו. יוחנן כהן גדול שימש בכהונה שמונים שנה ולבסוף נעשה צדוקי, אחרי הרגל של שמונים שנה שנכנס לפני ולפנים לקודש הקודשים, שזוהי שלימות הקדושה, עם כל זה נעשה צדוקי. מזה אנו רואים "אל תאמין בעצמך עד יום מותך". לכן על האדם להתחיל בכל רגע ורגע, ואף פעם לא מאוחר. עליו לתפוס את הנשימה הזו. והרי זוהי כל העבודה לתפוס את הנשימה הזו. אך עלינו לדעת כי תמיד יש את זה לעומת זה, כמו שהאדם יש עליו הרבה קטרוגים לעומתו יש סגוריה.

אי אפשר לדעת את הגלגולים שמשה רבינו עבר עד שהגיע, ומה דוד המלך קיבל עד שהגיע. דוד המלך עבר גלגולים וגלגולים

כאשר הבהמה מעקמת את דרכה והמחרשה סטתה מן השורה, סוחב בעל הבית ומושך את המחרשה בגופו ממש ליישר אותה אל התלם, ואז הוא עובד עם השכל והבהמיות שלו גם יחד, ואז הוא נהיה בהמה. וזוהי העבודה של האדם, שיכיר את עצמו ואת מהותו.

וכאשר הוא מכיר את עצמו, הוא מפחד כל רגע, ועל כל מחשבה שעוברת לו בראשו הוא מפחד שלא יבוא לידי נסיון. כי לאמיתו של דבר הוא נמצא כל הזמן בנסיון גדול שהבע"ד עושה אותו קר, "אשר קרד בדרך". גם בשעת מעשה כאשר הוא עומד בנסיון הכי קשה יש לו קרירות בדיוק כמו שהוא קר בשעת הגאווה. כי באם לא היה בקרירות היה לו דחף להזהר ולהשמר מהפגם ואז לא היה בחירה. לכן בשעת הנסיון כאשר בוערת בו אש לפגום יש לו יחד עם זה קרירות. והקרירות היא, ע"י שהיצר מכניס בו סיפוק לצער את השני, וזוהי הקרירות שהוא מכניס בו שלא ישמר מלפגום. כמו שהמשוגע אוהב עצבות, זה החיות שלו, ולכן הוא רוצה להיות משוגע, כי בלא התאוה הזו של עצבות הוא לא היה מסכים להיות

משוגע בשום אופן ולהיות כלוא בבית חולים, רק הסיפוק מהעצבות נותן לו קרירות ומוכן אפילו להיות מאושפז בבית חולים ולא לרצות לצאת, כי העצבות היא התענוג שלו. וכמו כן בזמן הנסיון שהוא ג"כ מין שגעון, הוא נותן לו אש להתקיף את השני, ונותן בו קרירות ע"י הסיפוק שיש לו מזה, שהסיפוק הזה מביא אותו לרצות להתקיף את השני.

ולכן, צדיקים כמשה רבינו הם כל הזמן בפחד. יש להם פחד גם בזמן שהם לא עומדים בנסיון, כי הם יודעים שכל ימיהם הם שרויים באותה מציאות, הוא לא היה קודם מלאך ועכשיו נהיה אנוש, תמיד היא אותה בחינה של אנוש, "מה אנוש כי תזכרנו", "ונחנו מה". ולכן בזמן שאין לו נסיון הוא מכיר את הקרירות של הקליפה, איך הקליפה מרמה, ובגלל הקרירות הוא חוטא. תמיד אפשר להכיר בקרירות הזו כי אחד הקב"ה בא בטרוניה עם בריותיו, וכל אחד שירצה להבחין יוכל לראות את זה בעצמו. אלו דרכי האמונה החזקים ביותר.

המשך יבוא אי"ה

שהשמחה במעונם

- הר"ר משולם מורגנשטרן ומשפ' להולדת הנכד
- משפ' וינקלר להולדת הנכד
- הר"ר נחמן מורגנשטרן ומשפ' להולדת הבן
- הר"ר יוסף שלמה דורון ומשפ' להולדת הבן
- הר"ר בני בבתי ומשפ' להולדת הנכד
- הר"ר ישראל דוד דייטש ומשפ' לנישואי הנכד

י"ל ע"י
מערכת החברותא
רח' עדני 3
02 - 5829688 ☎
02 - 5325477 פקס
ח.ד. 5080
ירושלים 91050

